C/2025/988

13.2.2025

KOMISSION TIEDONANTO

Tulkintaohjeet Ukrainan lainsäädäntönsä mukaisesti myöntämiä kuljettajan asiakirjoja koskevista erityisistä ja väliaikaisista toimenpiteistä Venäjän Ukrainaan kohdistaman hyökkäyksen johdosta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2022/1280 4 ja 6 artiklan soveltamisesta sen jälkeen, kun Ukrainasta siirtymään joutuneiden henkilöiden tilapäistä suojelua on jatkettu 6 päivästä maaliskuuta 2025 eteenpäin

(C/2025/988)

1. JOHDANTO

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2022/1280 ([1]) tuli voimaan 27. heinäkuuta 2022. Siinä säädetään tietyistä toimenpiteistä, joita sovelletaan kuljettajan asiakirjoihin, jotka Ukraina on myöntänyt lainsäädäntönsä mukaisesti ja jotka ovat neuvoston direktiivin 2001/55/EY ([2]) ja neuvoston täytäntöönpanopäätöksen (EU) 2022/382 ([3]) mukaisesti tilapäistä suojelua tai kansallisen lainsäädännön mukaista riittävää suojelua saavien henkilöiden hallussa. Asetuksen (EU) 2022/1280 9 artiklan 2 kohdan mukaan asetuksen soveltaminen päättyy sitä päivää seuraavana päivänä, jona direktiivin 2001/55/EY 4 artiklassa tarkoitetun Ukrainasta siirtymään joutuneiden henkilöiden tilapäisen suojelun soveltamisaika on mainitun direktiivin 6 artiklan mukaisesti päättynyt.

Näissä tulkintaohjeissa esitetään komission tulkinta asetuksen (EU) 2022/1280 4 ja 6 artiklasta, kun otetaan huomioon Ukrainasta siirtymään joutuneiden henkilöiden tilapäisen suojelun keston jatkaminen 6. maaliskuuta 2025 jälkeen. Ohjeiden tarkoituksena on helpottaa asetuksen (EU) 2022/1280 johdonmukaista soveltamista ja täytäntöönpanoa ja auttaa jäsenvaltioiden viranomaisia tässä.

Näillä ohjeilla ei anneta uusia oikeudellisia sääntöjä. Komissio korostaa lisäksi, että ainoastaan Euroopan unionin tuomioistuimella on toimivalta antaa sitovia tulkintoja unionin lainsäädännöstä.

2. TILAPÄISEN SUOJELUN KESTO

Täytäntöönpanopäätöksessä (EU) 2022/382 todetaan direktiivin 2001/55/EY 5 artiklassa tarkoitetulla tavalla, että Ukrainasta siirtymään joutuneiden henkilöiden joukoittaista maahantuloa tapahtuu, minkä johdosta päätöksellä otettiin käyttöön näiden henkilöiden tilapäinen suojelu. Direktiivin 2001/55/EY 4 artiklan 1 kohdan mukaisesti tilapäinen suojelu myönnettiin aluksi yhden vuoden ajaksi 4 päivään maaliskuuta 2023, minkä jälkeen sitä jatkettiin ilman eri toimenpiteitä vuodella 4 päivään maaliskuuta 2024. Direktiivin 2001/55/EY 4 artiklan 2 kohdan mukaisesti neuvosto päätti lokakuussa 2023 jatkaa tilapäisen suojelun kestoa vuodella 4 päivään maaliskuuta 2025 ([4]). Koska tilapäiselle suojelulle oli yhä perusteita, neuvosto päätti kesäkuussa 2024 jatkaa Ukrainasta siirtymään joutuneiden henkilöiden tilapäisen suojelun kestoa vielä vuodella 4 päivään maaliskuuta 2026 ([5]).

([1]) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2022/1280, annettu 18 päivänä heinäkuuta 2022, Ukrainan lainsäädäntönsä mukaisesti myöntämiä kuljettajan asiakirjoja koskevista erityisistä ja väliaikaisista toimenpiteistä Venäjän Ukrainaan kohdistaman hyökkäyksen johdosta (EUVL L 195, 22.7.2022, s. 13, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2022/1280/oj).

([2]) Neuvoston direktiivi 2001/55/EY, annettu 20 päivänä heinäkuuta 2001, vähimmäisvaatimuksista tilapäisen suojelun antamiseksi siirtymään joutuneiden henkilöiden joukoittaisen maahantulon tilanteissa, ja toimenpiteistä näiden henkilöiden vastaanottamisen ja vastaanottamisesta jäsenvaltioille aiheutuvien rasitusten tasapuolisen jakautumisen edistämiseksi (EYVL L 212, 7.8.2001, s. 12, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2001/55/oj).

([3]) Neuvoston täytäntöönpanopäätös (EU) 2022/382, annettu 4 päivänä maaliskuuta 2022, Ukrainasta siirtymään joutuneiden henkilöiden joukoittaisen maahantulon tilanteen toteamisesta direktiivin 2001/55/EY 5 artiklan nojalla ja sen seurauksena tilapäisen suojelun antamisesta (EUVL L 71, 4.3.2022, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2022/382/oj).

([4]) Neuvoston täytäntöönpanopäätös (EU) 2023/2409, annettu 19 päivänä lokakuuta 2023, täytäntöönpanopäätöksellä (EU) 2022/382 aloitetun tilapäisen suojelun jatkamisesta (EUVL L, 2023/2409, 24.10.2023, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2023/2409/oj).

([5]) Neuvoston täytäntöönpanopäätös (EU) 2024/1836, annettu 25 päivänä kesäkuuta 2024, täytäntöönpanopäätöksellä (EU) 2022/382 aloitetun tilapäisen suojelun jatkamisesta (EUVL L, 2024/1836, 3.7.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2024/1836/oj).

Vaikuttaa siltä, että asetusta (EU) 2022/1280 annettaessa Ukrainasta siirtymään joutuneiden henkilöiden tilapäisen suojelun enimmäiskestoksi arvioitiin kolme vuotta, kun otetaan huomioon sen mahdollinen voimassaolon jatkaminen direktiivin 2001/55/EY 4 artiklan nojalla ([6]).

Asetuksessa (EU) 2022/1280 säädetään Ukrainan myöntämien voimassa olevien ajokorttien tunnustamisesta unionin alueella, kun niiden haltijat saavat tilapäistä suojelua tai kansallisen lainsäädännön mukaista riittävää suojelua, ja tietyin edellytyksin erityisten tilapäisten kuljettajan asiakirjojen myöntämisestä kyseisille henkilöille. Jäsenvaltioille aiheutuvan hallinnollisen taakan minimoimiseksi ja asiakirjojen moninkertaisten uusimistarpeen välttämiseksi päätettiin, että asetuksen (EU) 2022/1280 mukaisesti myönnettyihin kuljettajan asiakirjoihin oli merkittävä viimeinen mahdollinen voimassaolon päättymispäivä. Kyseisen päivämäärän oli tarkoitus vastata Ukrainasta siirtymään joutuneiden henkilöiden tilapäisen suojelun enimmäiskestoa, jonka arvioitiin asetuksen hyväksymisajankohtana päättyvän 6. maaliskuuta 2025. Asetuksen (EU) 2022/1280 4 artiklan 3 kohdan ja 6 artiklan 3 kohdan mukaisesti asiakirjojen hallinnollinen enimmäisvoimassaoloaika vastaa kuitenkin asiakirjoihin kirjatusta voimassaolon päättymispäivästä riippumatta tilapäisen suojelun tai kansallisen lainsäädännön mukaisen riittävän suojelun kestoa (paitsi jos haltijalla on unionin mallin mukainen ajokortti, johon on merkitty asetuksen (EU) 2022/1280 4 artiklan 1 kohdan a alakohdassa tarkoitettu väliaikainen unionin koodi ”95.01”, ja kyseisen asiakirjan voimassaoloaika päättyy aikaisemmin).

3. ASETUKSEN (EU) 2022/1280 MUKAISESTI MYÖNNETYT TILAPÄISET KULJETTAJAN ASIAKIRJAT

3.1 Asetuksen (EU) 2022/1280 4 artiklan mukaisesti myönnetyt kuljettajan ammattipätevyyskortit

Henkilön, joka haluaa aloittaa työskentelyn tiettyjen maanteiden tavara- tai henkilöliikenteeseen tarkoitettujen ajoneuvojen kuljettajana unionissa, on täytettävä Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä (EU) 2022/2561 ([7]) edellytetty perustason ammattipätevyys, ennen kuin hän voi tehdä niin. Tietyissä tapauksissa perustason ammattipätevyys voi edellyttää 140–280 tuntia kursseja ja kokeen läpäisemistä. Sekä kuljettajien, jotka ovat jonkin jäsenvaltion kansalaisia, että kuljettajien, jotka ovat kolmannen maan kansalaisia ja jotka ovat jäsenvaltioon sijoittautuneen yrityksen palveluksessa tai käytössä, on hankittava tämä perustason ammattipätevyys unionissa (ensin mainitussa tapauksessa jäsenvaltiossa, jossa heillä on vakituinen asuinpaikka, ja jälkimmäisessä tapauksessa jäsenvaltiossa, johon heidät työllistävä yritys on sijoittautunut tai joka on myöntänyt heille työluvan). Kun perustason ammattipätevyys on suoritettu hyväksytysti, kyseiselle kuljettajalle myönnetään ammattipätevyystodistus (CAP-todistus) osoituksena perustason ammattipätevyydestä.

Joissakin tapauksissa ammattipätevyystodistusten myöntämistä koskevat vaatimukset ja edellytykset ovat kolmansissa maissa samanlaiset kuin unionissa. Ukraina on Euroopan unionin, Euroopan atomienergiayhteisön ja niiden jäsenvaltioiden sekä Ukrainan välisen assosiaatiosopimuksen ([8]) 368 artiklan 1 kohdan ja liitteen XXXII nojalla lähentänyt kansallista lainsäädäntöään Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2003/59/EY ([9]) (direktiivin (EU) 2022/2561 edeltäjä) säännöksiin kansainvälisessä liikenteessä toimivien tieliikenteen ajoneuvojen kuljettajien osalta. Sen vuoksi jäsenvaltiot voivat soveltaa nopeutettua menettelyä myöntääkseen asetuksen (EU) 2022/1280 4 artiklan nojalla unionissa myönnetyn ammattipätevyystodistuksen kyseisille kuljettajille, jos heillä on Ukrainan myöntämä kuljettajan ammattipätevyyskortti ja he saavat tilapäistä suojelua tai kansallisen lainsäädännön mukaista riittävää suojelua. Sen sijaan, että tällaisten kuljettajien olisi suoritettava direktiivin (EU) 2022/2561 mukainen perustason ammattipätevyys kokonaisuudessaan, heidän on suoritettava vain pakollinen 35–60 tunnin täydentävä koulutus ennen kuin heille myönnetään kuljettajan ammattipätevyyskortti, johon on merkitty erityinen väliaikainen unionin koodi ”95.01 (enintään 6.3.2025 asti)” eli *”Kuljettaja, jolla on ammattipätevyystodistus – erityinen myöntäminen, joka on voimassa ainoastaan tilapäisen suojelun keston ajan”*, tai ennen kuin sama väliaikainen unionin koodi merkitään heidän ajokortteihinsa tai kuljettajatodistuksiinsa. Tällaisten kuljettajan ammattipätevyyskorttien, ajokorttien tai kuljettajatodistusten haltijoiden katsotaan täyttäneen kuljetustoiminnan suorittamisen edellyttämää perustason ammattipätevyyttä koskevan vaatimuksen.

([6]) Ks. asetuksen (EU) 2022/1280 johdanto-osan 14 kappale.

([7]) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2022/2561, annettu 14 päivänä joulukuuta 2022, maanteiden tavara- ja henkilöliikenteeseen tarkoitettujen tiettyjen ajoneuvojen kuljettajien perustason ammattipätevyydestä ja jatkokoulutuksesta (EUVL L 330, 23.12.2022, s. 46, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2022/2561/oj).

([8]) EUVL L 161, 29.5.2014, s. 3, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_internation/2014/295/oj.

([9]) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2003/59/EY, annettu 15 päivänä heinäkuuta 2003, maanteiden tavara- ja henkilöliikenteeseen tarkoitettujen tiettyjen ajoneuvojen kuljettajien perustason ammattipätevyydestä ja jatkokoulutuksesta, neuvoston asetuksen (ETY) N:o 3820/85 ja neuvoston direktiivin 91/439/ETY muuttamisesta sekä neuvoston direktiivin 76/914/ETY kumoamisesta (EUVL L 226, 10.9.2003, s. 4, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2003/59/oj).

Erityisen merkityksellinen on asetuksen (EU) 2022/1280 4 artiklan 3 kohta, jossa säädetään seuraavaa:

”[...] tällaisiin kuljettajan ammattipätevyyskortteihin merkitty tai ajokortteihin merkittyyn erityiseen väliaikaiseen unionin koodiin lisätty voimassaolon päättymispäivä on 6 päivä maaliskuuta 2025, sanotun kuitenkaan rajoittamatta tilapäisen suojelun kestoa koskevien tulevien unionin säädösten antamista.

Tästä kyseisiin asiakirjoihin merkitystä päivämäärästä huolimatta niiden hallinnollisen voimassaoloajan on kuitenkin vastattava direktiivin 2001/55/EY 4 artiklassa tarkoitettua **Ukrainasta siirtymään joutuneiden henkilöiden tilapäisen suojelun kestoa**, asiakirjan haltijan kansallisen lainsäädännön mukaisen riittävän suojelun kestoa tai ajokortin voimassaoloaikaa sen mukaan, mikä näistä ajankohdista päättyy ensimmäisenä. [...]”.

3.2 **Asetuksen (EU) 2022/1280 6 artiklan mukaisesti myönnetyt ajokortit**

Jos tilapäistä suojelua tai kansallisen lainsäädännön mukaista riittävää suojelua saava henkilö on kadottanut ajokorttinsa tai se on varastettu ja jos kyseisen henkilön Ukrainassa sovellettavan lainsäädännön mukaisesti hankkimat ajo-oikeudet voidaan todentaa, jäsenvaltiot voivat myöntää kyseiselle henkilölle unionin mallin mukaisen ajokortin asetuksen (EU) 2022/1280 6 artiklan mukaisesti. Näin tehdessään jäsenvaltioiden on lisättävä ajokortin kenttään 12 erityinen väliaikainen unionin koodi ”99.01 (enintään 6.3.2025 asti)” eli *”Erityinen myöntäminen, joka on voimassa ainoastaan tilapäisen suojelun ajan (menetetty tai varastettu ukrainalainen ajokortti)”*.

Erityisen merkityksellinen on asetuksen (EU) 2022/1280 6 artiklan 3 kohta, jossa säädetään seuraavaa:

”[...] tällaisten ajokorttien voimassaolon päättymispäivä on 6 päivä maaliskuuta 2025, sanotun kuitenkaan rajoittamatta tilapäisen suojelun kestoa koskevien tulevien unionin säädösten antamista. ***Huolimatta tästä tällaiseen ajokorttiin merkitystä päivämäärästä sen hallinnollisen voimassaoloajan on kuitenkin vastattava Ukrainasta siirtymään joutuneiden henkilöiden tilapäisen suojelun*** *direktiivin 2001/55/EY 4 artiklassa tarkoitettua* ***kestoa*** *tai asiakirjan haltijan tilapäisen suojelun tai kansallisen lainsäädännön mukaisen riittävän suojelun kestoa sen mukaan, kumpi näistä ajankohdista on aikaisin. [...]”*

4. **ASETUKSEN (EU) 2022/1280 4 JA 6 ARTIKLAN SOVELTAMINEN, KUN OTETAAN HUOMIOON UKRAINASTA SIIRTYMÄÄN JOUTUNEIDEN HENKILÖIDEN TILAPÄISEN SUOJELUN KESTON JATKAMINEN 6. MAALISKUUTA 2025 JÄLKEEN**

Edellä 3 kohdassa tarkoitetuista säännöksistä käy selvästi ilmi, että tilapäiset kuljettajan asiakirjat, jotka on myönnetty asetuksen (EU) 2022/1280 mukaisesti Ukrainasta siirtymään joutuneille henkilöille, jotka saavat tilapäistä suojelua tai kansallisen lainsäädännön mukaista riittävää suojelua, ovat voimassa niin kauan kuin tilapäinen suojelu tai kansallisen lainsäädännön mukainen riittävä suojelu kestää, riippumatta siitä, mikä päivämäärä on merkitty kyseisiin asiakirjoihin (kyseisestä päivämäärästä ”*huolimatta*”) ([10]). Kuten kyseisissä artikloissa nimenomaisesti todetaan, näiden asiakirjojen hallinnollisen voimassaoloajan ”**on vastattava**” tilapäisen suojelun kestoa.

Tästä seuraa, että erityisiin väliaikaisiin unionin koodeihin ”95.01” ja ”99.01” liittyvä virke ”(enintään 6.3.2025 asti)”, joka lisätään asetuksen (EU) 2022/1280 nojalla myönnettyihin väliaikaisiin asiakirjoihin sen 4 artiklan 1 kohdan ja 6 artiklan 2 kohdan mukaisesti, on myös luettava yhdessä tämän mainitun asetuksen keskeisen säännöksen kanssa.

Käytännön soveltaminen

Kun otetaan huomioon asetuksen (EU) 2022/1280 soveltamisala ja tavoitteet ja jotta voidaan varmistaa sen säännösten johdonmukainen soveltaminen, kun Ukrainasta siirtymään joutuneiden henkilöiden tilapäisen suojelun kokonaiskesto ei ole tiedossa, komissio katsoo, että oikeudellisen epävarmuuden vähentämiseksi asetuksen (EU) 2022/1280 mukaisesti lisättyjä erityisiä väliaikaisia unionin koodeja ”95.01” ja ”99.01” ei pitäisi enää täydentää virkkeellä ”(enintään 6.3.2025 asti)”.

([10]) Paitsi jos kyseisten asiakirjojen hallinnollinen voimassaolo päättyy aikaisemmin muista syistä, kuten asetuksen (EU) 2022/1280 4 artiklan 3 kohdassa säädetään. Esimerkiksi ajokorttien, joihin on merkitty erityinen unionin koodi ”95.01”, hallinnollinen voimassaoloaika voi olla lyhyempi kuin tilapäisen suojelun kesto.

Tämä enimmäisvoimassaoloaika on tähän asti ilmoitettu tilapäisissä kuljettajan asiakirjoissa täytäntöönpanon helpottamiseksi, mutta se ei ole enää tarpeen tai tehokasta tällaisiin tarkoituksiin. Lisäksi mahdollisten väärinkäsitysten riskiä ei ole, koska kyseiset erityiset väliaikaiset unionin koodit lisätään ainoastaan asetuksen (EU) 2022/1280 mukaisesti ja sen soveltamisen ajaksi. (Tämä ei vaikuta siihen, että näiden asiakirjojen hallinnollinen voimassaolo voi päättyä aikaisemmin muista syistä, kuten asetuksen (EU) 2022/1280 4 artiklan 3 kohdassa säädetään.)

Mahdollisten väärinkäsitysten välttämiseksi asetuksen (EU) 2022/1280 4 ja 6 artiklan soveltamisessa komissio katsoo, että jäsenvaltioiden olisi noudatettava seuraavia ohjeita:

— Asetuksen (EU) 2022/1280 4 ja 6 artiklan mukaisesti lisättyjen erityisten väliaikaisten unionin koodien ”95.01” ja ”99.01” täydentäminen virkkeellä ”(enintään 6.3.2025 asti)” ei ole enää tarkoituksenmukaista.

— Vastaavasti tapauksissa, joissa tämä virke on jo lisätty kyseessä oleviin kuljettajan asiakirjoihin, sillä ei ole enää oikeudellista merkitystä vaan se on tosiasiallisesti vanhentunut.

— Erityisellä väliaikaisella unionin koodilla ”95.01” varustettujen kuljettajan ammattipätevyyskorttien tai ajokortteihin tai kuljettajatodistuksiin merkityn saman koodin hallinnollista voimassaoloaikaa on tulkittava siten, että se **vastaa** Ukrainasta siirtymään joutuneiden henkilöiden **tilapäisen suojelun kestoa** (vaikka se jatkuisi 6. maaliskuuta 2025 jälkeen), asiakirjan haltijan kansallisen lainsäädännön mukaisen riittävän suojelun kestoa tai ajokortin voimassaoloaikaa sen mukaan, mikä näistä ajankohdista on aikaisin.

— Erityisellä väliaikaisella unionin koodilla ”99.01” varustettujen ajokorttien hallinnollista voimassaoloaikaa on tulkittava siten, että se **vastaa** Ukrainasta siirtymään joutuneiden henkilöiden **tilapäisen suojelun kestoa** (vaikka se jatkuisi 6. maaliskuuta 2025 jälkeen) tai asiakirjan haltijan kansallisen lainsäädännön mukaisen riittävän suojelun kestoa sen mukaan, kumpi näistä ajankohdista on aikaisempi.

— Jäsenvaltioiden, jotka ovat soveltaneet tai aikovat soveltaa asetuksen (EU) 2022/1280 4 ja/tai 6 artiklaa, olisi vastedes merkittävä nämä erityiset väliaikaiset unionin koodit tilapäisiin kuljettajan asiakirjoihin ilman voimassaolon päättymispäivää.